Sukisaarsaatit

Islandimi puisinik takornariat © Icelandic Seal

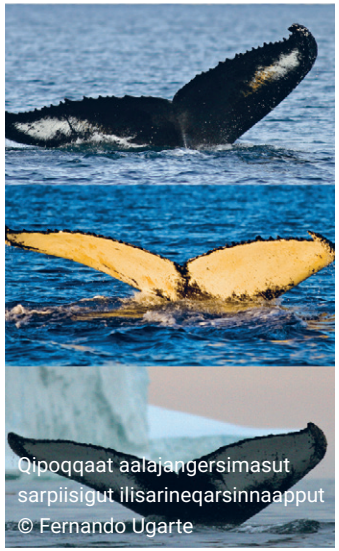
Miluumasut imarmiut inuppassuarnit aliikkutarineqartarput. Inuppassuit arfernik puisinilluunniit takornarniarumasarput nunamit, immami (ass. umiatsiarlutik, qajartorlutik (qajaq), SUP-erlutik, silaannarmiit (timmisartorlutik dronemilluunniit), imaaniluunniit sullulimmik anersaartuutilerlutik aqqarlutilluunniit. Aaqqissuussaasumik takornariartitsisarnerit takornarianik ussagartitsisarput sinerissamut pingaarutilimmik isertitaqaataasartunik. Taamatut takornariartitsisarnerit inunnut uumasunullu pinngortitamiittunut iluaqutaasinnaagaluartut uumasunut qanillivallaarneq taakkununnga akornusiingaarsinnaavoq.

Nalunngiliuk...

- Arfernik takornarniarneq ulluni makkunani sammisassani arfernut tunngassuteqartuni aningaasatigut isertitaqarfiunerpaavoq [1].
- Arfernik takornarniartarneq 2012-imi 13.000-inik suliffissaqartitsivoq nunarsuarlu tamakkerlugu 13 mia. kr. sinnerlugit kaaviiaartitaqarfiulluni [2].
- Sukisaarsaarnerit soorlu arfernik puisinillu takornarniarnerit ilaannikkut ilisimatusarfiullutillu ilinniartitsiffiusinnaapput.
- Inoqatinut attaveqaatit pinngortitarlu pillugit piviusulersaarutit uumasut najugaanni isiginnaarnissaannik soqutiginnittoqarnerulersitseqataapput [3].
- Pinngortitarsuarmiinnerup, pingaartumik immamut qanittumiinnerup, timikkut tarnikkullu peqqinnartuunerat uppernarsarneqarsimavoq [4, 5].

FOLD

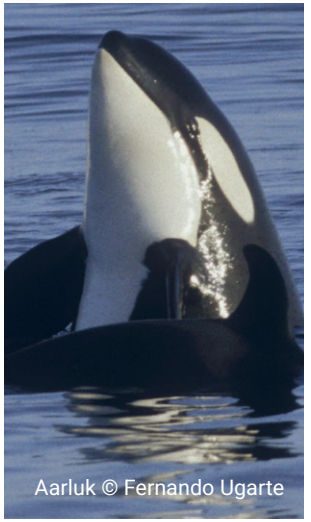
Sukisaarsaatit

Qipoqqaat aalajangersimasut sarpiisigut ilisarineqarsinnaapput © Fernando Ugarte

Uumassusilerisut pinngortitalerisullu piukkunnarsarsimasut takornariartitsigaangata takornariat ilikkagaqarluartarput. Takornariartitsinerni taakkunani takornariat ilisimatusartoqarnerani ilaannikkut ikiuutaasinnaasarput suliniutit innuttaasunik ilisimatusarnermut peqataatitsiviusartut citizen science-imik taaneqartartut aqqutigalugit. Ilisimatusartunut ikiuutaallutik puisinik kisitsisinnaapput, arferit suussusersiniarlugit assiliisarsinnaapput taakkualu avatangiisiinik allaatiginnissinnaallutik. Taamaalillutik takornariat uumasunik takornarniaatigalutik uumassusilinnik atatitsiniaqataasinnaapput paasissutissanillu ilisimatusarnermut pingaaruteqangaartunik tapersiissuteqarsinnaallutik. Suliniutit tamakkua ilarpassui internetikkut kikkunnut tamanut ammapput uumasut suussuserniarlugit assilisanik nassiussisoqarsinnaalluni.

Aarluit aarluarsuillu takornarniarumaneqarnerpaasarput taakkua aalassarissaarnerat takuneqarsinnaagajuttarmat. Taakku piniarnerminni pinnguarnerminnilu pueriarlutik kigaatsumik morsukkiartortarput, pueriataartaartarput sarpigaartarlutillu. Aarluarsuit artiisa ilaat ingammik angallatit maliarsuisigut ingerlaarlutik nuannisarpasittarput, pinnguarlutik, unammillutik immaqaluunniit maliarsutigoorluni sukkanarnerusarmat. Ileqquinut tamanut siunertaasut sunerannut atassuteqartarput. Ass. pueriarlutik kigaatsumik morsukkiartorsinnaapput aalisakkat pisariuminarneruniassammata aalariarsinnaajunnaarsinniarlugit, imaluunniit nerisassarsiornerminni aarluarsuit allat kalerrinniarlugit angallatilluunniit qanillivallaaraangata iluaagisaqarnertik takutinniarlugu.

Aarluk © Fernando Ugarte

Oqallisigisiuk: Illit nunagisanni arfernik puisinillu takornarniarnermut sunik malittarisassiaqarpa? Sukaterivigineqartariaqarsoraagit?